

Reflexió a tematikus tervhez

A csoportban használt tankönyv a Discover English tankönyvcsalád 1. része, szerzői Izabella Hearn és Jayne Wildman. A tanév elején kezdtük a tankönyvet használni 5. évfolyamon, a felsőbb évfolyamokon pedig a 2. és 3. részét. A kiadó a felsőbb évfolyamok könyveiből tudott 1-1 példányt biztosítani, de az 1. részből nem. Ezért saját részre megvásároltam a kiadvány tanári kézikönyvét, amelyben a tanulói könyv is benne van. A tankönyvhöz készült munkafüzet szerzője Kate Wakeman. A munkafüzet feladatait letöltöttem pendrive-ra, így használom az órákon. Szerencsére minden, a csoporttal használt tanteremben van számítógép, ami lehetővé teszi a tananyag használatát.

A tanult lecke a tankönyv 3. fejezete, amelynek anyaga a kerettanterv 5.- 6. évfolyamra javasolt témakörei közül a „Természet, állatok” témakört dolgozza fel. A témakör elsősorban természetismeret, matematika (halmazok) tantárgyakkal kapcsolható össze, de ezek mellett testnevelés (állatokra jellemző mozgások utánzása), ének, magyar nyelv tantárgyakkal is össze lehet kapcsolni. Emellett a tanítási egységben számos alkalommal megjelennek a dráma, rajz, informatika tárgyak.

Az osztály emelt óraszámában tanul éneket, ezért különös hangsúlyt helyezek az angol énekekre, gyakran szoktuk ilyenekkel kezdeni az órát. Szerencsére interneten rengeteg forrást lehet találni. Az énekek, nyelvi játékok fontos szerepet játszanak a diákok motiválásában, az érdeklődés felkeltésében és fenntartásában. A játékok szabályainak előzetes ismertetése pedig fontos szerepet kap a közös szabályrendszer erősítésében, a konfliktusok megelőzésében.

Az angol szakos kollégákkal gyakran szoktunk egymással interneten talált anyagokat, képeket, énekeket, feladatlapokat megosztani. Ez azért is fontos, mert jelentős minőségi eltérések figyelhetők meg az internetes forrásokban, azonban nagyon sok időt venne igénybe, ha mindannyian egyenként keresgélneünk anyagokat. Így pedig időt nyerünk, lehetőségünk van több kiegészítő anyag megtalálására és a szakmai együttműködés és információcsere is működik. Ehhez a tanítási egységhez is választottam angol nyelvű könyvet, amelyet felolvastam a tanulóknak: ez az „Oi Frog!” című könyv volt. A tanulók könnyen tudták követni a történetet, az illusztrációknak köszönhetően több, eddig nem tanult állatot is felismertek.

A lecke során két kisebb dolgozatot és egy témazáró dolgozatot terveztem az addig tanultak ellenőrzésére. A két kisebb dolgozat szódolgozat volt. A gyerekekkel év elején megbeszéltük, hogy nagyon fontos a szavak tanulása és ezt szeretném rendszeresen, hetente ellenőrizni. Megbeszéltük, hogy az erre kijelölt nap minden hét első angolórája lesz. Ez alól csak akkor teszünk kivételt, ha az adott hétre témazáró dolgozatot vagy szóbeli számonkérést

terveztem. A gyerekek ezt mindannyian elfogadták. A szódolgozat minden esetben röpdolgozat értékű jegy. Céljuk a tanultak ellenőrzése, illetve hozzájárultak ahhoz, hogy a gyerekek értékelni tudják addigi tanulásuk eredményét. Abból, hogy hogyan sikerültek a dolgozatok, látják, elegendő volt-e az addigi tanulás, mennyire tudták elsajátítani az ismereteket, nagyobb erőfeszítésre van-e szükségük az addigiaknál. Emellett az addig elsajátított szókincsre, nyelvtani szerkezetekre épülő feladatok folyamatosan lehetőséget adnak a monitorozásra, az ellenőrzésre. Lehetőség ad a tanulási-tanítási folyamathoz való visszacsatolásra mind számomra, mind a gyerekek számára.

A témazáró dolgozatot a 10. órán írtuk meg, ennek megírását egy héttel a dolgozat előtt jeleztem a gyerekeknek. A várakozásoknak megfelelően alakultak, hármastól ötösig terjedő skálán. A tanulóknak sikerült a tananyag tartalmát a tőlük elvárható szinten teljesíteni. Tehát úgy értékeltem, hogy a dolgozat megfelelően differenciál.

A lecke során a munkafüzet feladatait házi feladat formájában oldottuk meg. Néhány feladatot, ahogy szoktam, kihagytam. Egyrészt azért, mert ha túl sok házit adok fel, az megfigyelésem szerint csökkenti a motivációt. Másrészt így lehetőség van a differenciálásra, azaz a nehezebb feladatokat szorgalmi feladatnak adhatom fel a csoport ügyesebb tagjainak. Harmadrészt, a munkától való távollétem (egyetemi konzultáció, gyermekeim betegsége) esetén gyakran nem lehetséges, hogy angol szakos kolléga lássa el a helyettesítést. Ilyenkor úgy tudom megoldani, hogy mégis az angol nyelvvel foglalkozzanak a gyerekek, hogy ekkor van lehetőség a munkafüzetben elmaradt feladatok pótlására.

Az órák a folyamatos visszajelzésre épültek, a házi feladattal, az otthon elvégzett munkával, az órai munkával kapcsolatban. Emellett, mivel általános iskolában tanítok, az órákon, illetve az azt megelőző és követő szünetekben a gyerekek viselkedésére, megnyilvánulásaira is reflektálni szoktam. Ez lehetőséget ad a pozitív viselkedési minták megerősítésére, hogy a gyerekek ilyen szempontból is sikerélményhez juthassanak, illetve a negatív minták csökkentésére.

Az órák mindig azonos rendben kezdődnek. Megérkezésem után a napszaknak megfelelően köszönünk, majd felírom a táblára az óra sorszámát, a dátumot és az óra címét. Ez jelzi a gyerekeknek, hogy az óra, a közös munka megkezdődött. A gyerekek többsége már megszokta, hogy ekkorra a felszerelést ki kell tenni a padra, a Házirend értelmében pedig a mobiltelefonnak a táskában kikapcsolt állapotban kell lennie, a padon enni- és innivaló nem lehet. Ezek a szabályok hozzájárulnak a tanórai konfliktusok megelőzéséhez. Időnként előfordul, hogy egy-egy tanuló nem teszi el a padról a szükségtelen felszerelést, ilyenkor óra elején erre figyelmeztetni szoktam.

Az órák atmoszféráját nagyon sok tényező befolyásolja, amelyeknek nagy részére tanárként befolyást tudok gyakorolni. Sőt, arra is lehetőségem van, hogy ellensúlyozzam azokat a negatív hatásokat, amelyek a nap folyamán az órát megelőzően érték a gyerekeket. Ezért töreksem az órákon a pozitív, stresszmentes légkör kialakítására, az objektív, bátorító visszajelzések mellett minél több játékos feladat beépítésére a tanulási folyamatba. A fentiek mind hozzájárulnak a motiváció szinten tartásához, ahhoz, hogy a gyerekek szívesen járjanak órára.

Ebben a tananyagrészen is törekedtem arra, hogy a gyerekek rendszeresen, pontosan vezessék a füzetet, a szótárfüzetet. Ezt azzal próbálom elérni, hogy én a táblára minden órán felírom az óraszámot, a dátumot, az óra címét és erre kérem a gyerekeket is. Figyelmet fordítok arra is, hogy az új szavak kivétel nélkül bekerüljenek a gyerekek szótárfüzetébe. A szótárfüzetbe leírt szavak helyességét időnként óra közben tudom ellenőrizni, azoknál, akik társaiknál hamarabb végeznek a szavak leírásával. Időnként pedig be szoktam szedni a füzeteket ellenőrzésre.

Az óravezetés döntően célnyelvi, azonban tekintettel a tanulócsoporthoz tartozó nyelvi szintjére és összetételére, minden alkalommal megbizonyosodom arról, hogy minden tanuló érti, hogy pontosan mi a feladat. Ennek érdekében az egyes feladatok minden alkalommal felkerülnek a táblára, vagy projektorral kivetítem őket (ha az órán sor került vetítésre). Mivel ezen a nyelvi szinten elfogadott a nonverbális elemek gyakori használata a tanulók részéről, mondanivalómat sokszor szoktam nonverbális elemekkel kiegészíteni, ezzel egyúttal azt is tudatosítom a tanulóknál, hogy a nonverbális elemek hozzátartoznak a mindennapi kommunikációhoz és alkalmasak kommunikációs célok elérésére. Az angol nyelvű óravezetés lehetőséget ad a differenciálásra is. A magasabb szinten levő tanulókat nemcsak a tanári utasítások értelmezésébe, hanem az új szavak magyar jelentésének meghatározásába is be lehet vonni. Ezzel egyúttal szociális, társas képességeik is fejlődnek, mivel bevonhatók a kevésbé jó képességűek tanulását támogatóba. Így csökken a tanári munka dominanciája is a tanítási órán, a tanár nem a tudás kizárólagos birtokosa, hanem a tanulási folyamat támogatója.

Óráim tervezése során töreksem a tudatosságra, a konkrét tanórai tartalmakat a szabályozó dokumentumok tartalmainak részletes ismerete alapján, az egyes tanulócsoporthoz jellemzőit figyelembe véve tervezem meg. Minden alkalommal próbálom előre megjósolni, hogy milyen plusz dolgok, kérdések merülhetnek fel. Ennek ellenére ebben az anyagrészen is előfordult, hogy a gyerekek váratlan kérdést tettek fel. Például én úgy tudom, hogy a tigris tud úszni és az egyik munkafüzeti információ ellenőrzését ez szerint végeztük. Az egyik tanuló azonban jelentkezés után elmondta, hogy szerinte a tigris macskaféle és ezért fél a víztől. Az

osztálynak elmondtam, hogy én máshogy tudom, de előfordulhat, hogy az ő információja a helytálló. Ezután a tanulót megdicsértem logikus érveléséért és a csoport részére szorgalmi feladatnak ajánlottam fel, hogy interneten, könyvben, esetleg szakértő ismerőstől járjanak utána a témának és következő órán megbeszéljük. Többen éltek is a lehetőséggel és a következő óra elején néhány percet a téma megbeszélésének szenteltünk.

A tanulási-tanítási egység során többször, minden lehetséges alkalommal kapcsoltam az új ismereteket más tudományterületekhez. Emellett a szókincsfejlesztés, ismétlés, differenciálás érdekében, amikor lehetőség volt rá, megkérdeztem, hogy az új kifejezésekre milyen másik szót ismernek a gyerekek. Például a 'jump' kapcsán a csoport nagy része megemlítette a 'hop' szót és kérdésre válaszolva elmondták, hogy ez a mozgásforma jellemző például a nyúlra. Emellett rákérdeztem, hogy a tigrisre milyen mozgás jellemző és felírtam a táblára a 'leap' szót, jelezve, hogy ez nem kötelezően megtanulandó szó, azok írják fel, akik szeretnék bővíteni ismereteiket. Így ezeken a plusz szavakon keresztül is megvalósult a tantárgyi koncentráció, a differenciálás.

A tanulók felső tagozaton szívesen használnak tollat az órai munka során, elmondták, hogy a többi órán ez elvárás. Én azonban azt kérem tőlük, hogy nyelvórákon (a dolgozatoktól eltekintve) inkább ceruzával írjanak. Így könnyebben, szebben meg lehet oldani a feladatok javítását, szebben lehet vezetni a füzetet, könyvet, ha feladatmegoldás közben, még a közös javítás előtt szeretnének módosítani, javítani a megoldásokon.

Ebben a tanítási egységben is törekedtem a folyamatos pozitív visszajelzésre, vigyázva arra, hogy valóban azt a teljesítményt ismerjem el, ami mögött erőfeszítés áll. Figyeltem arra is, hogy ne csak a váratlan jó teljesítményt ismerjem el, hanem a jó tanulók teljesítményét is, nehogy elveszítsék a motivációjukat. A tanári értékelés mellett lehetőséget adtam a tanulói, illetve társértékelésre is. Ezeknek keretén belül lehetőség volt az óra egy-egy részfeladatának (például a bemelegítő feladatoknak), illetve a csoportmunkának az értékelésére. Volt olyan óra is, ahol az órai teljesítmény plusz értékeléséhez kérdeztem meg, hogy a gyerekek az adott órán kinek adnának pluszt a csoportjukon belül.

A tanítási egységen belül adtam a csoportnak egy csoportösszetartozást segítő, csoportos házi feladatot is, amely egyúttal illeszkedik a tanítási-tanulási egység célrendszerébe is és alkalmas a kreativitás fejlesztésére is, lehetőséget biztosít az egymás közötti kommunikációjuk fejlesztésére, a közösségfejlesztésre is. A gyerekek posztereken elkészíthették saját állatkertjüket, amelyeket egy tanítási órán mutattak be a csoportok. Bemutatták a munkáikat, az osztály többi tagja pedig kérdéseket tehetett fel. Ezzel a feladattal

átismételtük, gyakoroltuk a lecke szókinsét, a kreativitást, a csoportban való együttműködés képességét erősítettük.